

Kun je alle kanten mee op

Liefst acht jaar gold de Focal SM9 als topmodel studiomonitor van het Franse merk. Tijd voor een opvolger, dus. Vreemd genoeg lijkt deze Trio11 Be weinig te maken te hebben met het 3-wegsysteem met passieve radiator aan de bovenkant. Toch maar weer een losse sub?

door **Sander van der Heide**
sander@saintofsound.nl

Qua looks en naam is de Trio11 Be duidelijk de grote broer van de Trio6 Be; samen zijn ze onderdeel van de SM6-familie. Beide een 3-wegsysteem met een 1" inverted dome beryllium tweeter; beide een 5" mid-range, maar bij de Trio11 een 10" woofer in plaats van een 8". De Trio6 was al een flinke jongen van 20 kilo; de Trio11 is met 37,5 kilo bijna twee keer zo zwaar. Ook qua volume is de Trio11 bijna twee keer zo groot, en is dan ook omgedoopt tot midfield speaker, hoewel je hem ook prima als nearfield kan gebruiken.

Dat er nog een maatje groter aan de familie toegevoegd moest worden, had puur met geluidsdruk te maken. Deze bedraagt maar liefst 118dB spl (piek op 1 meter afstand) tegenover 115dB spl van de Trio6. Dat lijkt

een klein verschil, maar ervaar je als bijna anderhalf keer zo luid. Om een idee te geven: de SM9 had een spl van 116dB. Om ervoor te zorgen dat de luidspreker optimaal dit geluidsniveau kan weergeven, is er gebruikt gemaakt van nieuwe technieken, zoals een Neutral Inductance Circuit, dat het magnetische veld in de midrange driver uniform maakt en wat minder vervorming oplevert. Verder is de driverkast ontkoppeld, om ongewenste resonanties tegen te gaan.

Op z'n kant

Zo'n grote luidspreker heeft in de gemiddelde studio één groot nadeel: waar plaats je het ding? Als je de ruimte hebt, is een halve meter afstand van de voorwand en een luisterplek op twee meter aan te raden. Maar niet iedereen heeft die ruimte, zeker

info

- **Prijs excl:** € 3.499,- per stuk
- **Distributie:** Sound Service European Music Distribution, +49 33708 9330
- **Internet:** www.sound-service.eu, www.focal.com

INTERFACE XTRA

- korte introductie
- handleiding

niet als je ook nog een flinke mengtafel in je studio hebt staan. Voor bovenop de mengtafel is hij wat te groot. Achter de mengtafel, op monitorstatieven, is een optie, maar om boven de tafel uit te komen zouden de tweeters weleens te hoog kunnen komen te staan. Je wilt de tweeters namelijk op oorhoogte plaatsen. Gelukkig is de constructie waarin de mid-driver en de beryllium tweeter zijn gemonteerd, los te schroeven en in stappen van 90 graden roteerbaar.

Bij de Trio11 is ter bescherming een rooster aangebracht voor de tweeter – dat niet verwijderd dient te worden, de tuning is gedaan inclusief dit rooster – dus het risico op beschadiging tijdens deze handeling is kleiner dan bij de Trio6 (en beryllium is iets wat je absoluut niet wilt inademen als dit beschadigt). Zodoende kun je de luidspreker op z'n zij kantelen, en zitten de mid-driver en

Je kunt hier én goed op werken én lekker op kicken

specificaties

- frequentierespons 3-weg: 30Hz-40kHz
- frequentierespons 2-weg: 90Hz-20kHz
- maximale spl 3-weg: 118dB spl (piek op 1m)
- maximale spl 2-weg: 1.105dB spl (piek op 1m)
- 1" inverted dome tweeter
- 5" woofer
- 10" subwoofer
- Focus mode
- lf shelve eq +/- 3dB
- hf shelve eq +/- 3dB
- low-mid eq +/- 3dB
- audio-ingang: xlr (+4dBu tot -10dBv)
- versterking: 300W, klasse G; 150W, klasse G; 100W, klasse AB
- afmetingen: 63,5x34,5x45cm
- gewicht: 37,5kg

de tweeter links, of rechts, van de woofer. Daarnaast kun je het totaalgeluid optimaliseren met een laag-shelving, een hoog-shelving en een mid-laag eq bij 160Hz. In combinatie met meetsoftware kun je zo de luidsprekers goed optimaliseren op de ruimte.

Klasse AB en G

Per luidspreker wordt gebruik gemaakt van drie versterkers. Een 100W klasse AB-versterker voor het hoog; een 150W klasse G-versterker voor de mid-driver en een 300W klasse G-versterker voor het laag. Klasse G is een variatie op klasse AB, die juist op lage niveaus efficiënter is en bij hoge niveaus meer geoptimaliseerd voor het weergeven van transiënten. Over het algemeen zijn dit de wat duurere versterkers, en Focal heeft dus duidelijk niet bespaard op versterking.

De reeds eerder geïntroduceerde Focus mode in de Trio6 en SM9, vind je ook terug op de Trio11. Hierbij wordt de woofer uitgezet en verandert de luidspreker van een 3-wegsysteem in een 2-wegsysteem. Het frequentiebereik neemt hiermee af van 30Hz-40kHz naar 90Hz-20kHz, en ook de geluidsdruk wordt lager. Het idee hierachter is dat je naast dit systeem geen extra kleinere monitor nodig hebt om verhoudingen en hoeveelheid galm te kunnen bepalen. In praktijk vind ik het wat minder werken, want de luidspreker staat bijvoorbeeld nog steeds op twee meter afstand, terwijl je die als 2-weg misschien wel dichterbij wilt hebben. Mogelijk ook een kwestie van wennen, want met twee verschillende luidsprekers en verschillende plaatsing hoor je ook de ruimte anders werken, en een verschil in klankkleur. Met de Focus mode blijft dit hetzelfde.

Geen reden om deze luidsprekers speciaal voor aan te schaffen, maar je krijgt de functie er gratis bij. Wat niet te zeggen valt van de schakelaar die je nodig hebt om de Focus mode te activeren. Voor 7.000 euro (per paar) mag je toch wel verwachten dat deze meegeleverd zou worden.

Luid

Ik heb de Trio11 Be's in mijn masteringruimte op de plaats van het hoofdsysteem geplaatst. Daar staan normaal twee Eggleston Works Savoy luidsprekers van 180 kilo per stuk. De Trio11 is drie keer zo klein, maar klinkt net

zo groot. Ik was werkelijk verbaasd over het mooie, grote, strakke laag dat eruit kwam, en inderdaad klinkt het geheel superclean, ook op een flink luisterniveau. Het klinkt gelukkig allemaal niet te groot (groter dan de werkelijkheid, zeg maar). Je kunt hier dus én heel goed op werken én ook lekker op kicken. Ik had in mijn ruimte alleen wel wat last van de reflecties van de mengtafel; deze zijn er ook bij de Egglestons, maar hier merkte ik toch wel veel verandering in kamfiltering/faseschuiving als ik me bewoog in de ruimte. Tevens heeft die beryllium tweeter een bepaald soort hoog waar je van moet houden. Iets wat niet te beschrijven is,

het oordeel

- + flexibel in plaatsing
- + luid met lage vervorming
- voetschakelaar niet inbegrepen
- afstraalgedrag

maar alleen maar te ervaren. Puur een smaakkwestie.

Conclusie

Focal weet met de Trio11 Be een prachtige luidspreker neer te zetten. Hij is erg flexibel en goed aan te passen op de ruimte waarin je hem gebruikt. De Focus mode is een leuke feature waar je even aan moet wennen, maar die z'n nut zeker kan bewijzen als extra referentie. Waar je op moet letten: er zijn in deze prijsklasse veel andere speakers die net zo goed of zelfs beter presteren, en wellicht een prettiger afstraalgedrag vertonen. Goed beluisteren dus. ■

